

“De versierde huid”
Over tattoo's, piercings en andere verfraaiingen.

Joris Corthout

psycholoog

De versierde huid

over tattoo's, piercings en andere verfraaiingen

Lichaamsversiering is iets van alle tijden, net als het dragen van specifieke kledij, van een bepaalde haartooi, van make-up...

Ook al zijn de methodes en mogelijkheden veranderd doorheen de jaren, de mens is steeds bezig (geweest) met zich (proberen) te uiten op een bepaalde wijze die zijn uniciteit of zijn status naar anderen toe benadrukt. Er is geen samenleving te vinden die niet op een of andere manier het uiterlijk of het overkomen op anderen heeft trachten te veranderen, los van de genetische bagage.

Hippies, punkers, metalfans, gothic-liefhebbers, skinheads,... zijn bijvoorbeeld subculturen die hier eerder meer aandacht aan besteden – ook al zullen ze het misschien ontkennen, originaliteit is immers een must: waarom het haar op die wijze? Waarom die (kleur van) kledij?... Het stopt evenwel niet bij subculturen. Zo is binnen officiële kanalen het voorkomen eveneens belangrijk. Denk maar aan de klederdracht van rechters, politieagenten, brandweelrui, priesters,... Mensen zijn steeds bezig met zich uiten op een manier waarop hun persoon, status of (geloofs)overtuiging duidelijk wordt. En dit is niet nieuw; kijk maar naar de zonnepriesters met hun prachtige kostuums, of de burgerij in de middeleeuwen, de pruiken aan het Franse hof uit vervlogen dagen, ... steeds opnieuw proberen (sub-)systemen zich te manifesteren, zich te onderscheiden naar anderen toe, door aanpassingen in het (uiterlijk) voorkomen.

Naast kledij en haartooi zijn er echter ook meer obscure lichamelijke “aanpassingen” waarop mensen zich kunnen (en willen!) profileren. Deze minder alledaagse modificaties zijn vaak ook meer permanent dan naar de kapper te gaan of zich een andere garderobe aanschaffen. Toch werden (en worden) lichaamsveranderingen uitgevoerd, onder andere als onderdeel van een ritueel in bijvoorbeeld het volwassen worden of het bekomen van een nieuwe status. Er zijn dan ook sterke, interculturele verschillen en meestal ook verschillen tussen mannen, vrouwen en kinderen betreffende welke verandering wordt aangebracht en waarom.

In deze uiteenzetting zouden we het willen hebben over deze meer permanente lichaamsverfraaiingen. We starten bij tatoeages en piercings om te eindigen met minder bekende, mogelijke (lichaams)aanpassingen.

De bedoeling is om een inleiding, een ingang, te geven tot de wonderlijke wereld van lichaamsversiering. Er zijn al bibliotheken over volgeschreven. Wanneer “body modification” wordt “gegoogled”, zijn er bijna 6 miljoen sites te vinden die hiernaar verwijzen, voor “tattoo” loopt dit al snel op tot 60 miljoen... wat volgt is slechts een schaduw van de te vinden schatten...

Tatoeages

Een tatoeage is een versiering van het lichaam door het aanbrengen van inkt onder de opperhuid. De naam tatoeage komt waarschijnlijk van het Samoans. Daar betekent “tatau” een merk aanbrengen of “twee maal slaan”, waarbij dat laatste verwijst naar de traditionele wijze van aanbrengen van tatoeages. De eerste maal dat het woord gebruikt werd, is teruggevonden in de dagboeken van kapitein James Cook toen deze terugkwam in 1769 van de Markiezenarchipel in Frans-Polynesië.

Tatoeëren lijkt in het verleden voornamelijk een Eurazische praktijk geweest te zijn, die teruggaat tot in het Neolithic tijdperk – het “nieuwe” stenen tijdperk, te situeren rond 8500 V.C. Ötzi, de gevonden ijsman die rond 5000 VC zou geleefd hebben, draagt bewijzen hiervan. Deze man werd gevonden in de Alpen en had 57 carbon tatoeages bestaande uit lijnen en punten gespreid over zijn ganse lijf. Andere mummies met tatoeages zijn gevonden in de buurt van de grens tussen China en Rusland en zouden 2000 jaar V.C. geleefd hebben. In Japan zijn er zelfs aanwijzingen voor het bestaan van tatoeages rond 10000 V.C.

De redenen waarom mensen zich lieten “merken” (of gemerkt werden!), waren zeer divers: overgangsrituelen, spirituele en religieuze bewondering, als talisman, als daden uit liefde, aanwijzingen voor status of rang, straf, als onderscheid tussen slaven en criminelen, (eventuele) genezende werking... waarbij de symboliek en impact intercultureel verschilde.

Zo werd (en wordt?) een tatoeage zowel door de Katholieke Kerk als door de Islam verketterd. De verwijzingen naar “het teken van het beest” zal hier niet vreemd aan zijn. Ook de idee dat de mens naar Gods evenbeeld – en dus “perfect” - geschapen zou zijn zodat elke aanpassing van het uiterlijk als een belediging voor God aanschouwd werd (wordt?), zal hier belangrijk zijn. De conclusie is alleszins dat een tatoeage een zonde is (Katholieke Kerk) of verboden is door Mohammed (Islam). Dit kan misschien een verklaring zijn voor het minder voorkomen van tatoeages wanneer deze religies meer impact hebben op het alledaagse leven...

Het meest gekende voorbeeld van gedwongen tatoeëren is misschien het identificatiesysteem dat Nazi-Duitsland bedacht voor de joden (en andere slachtoffers) in de concentratiekampen tijdens de holocaust. Allen kregen hun nummer getatoeëerd bij aankomst. Andere (en misschien meer positieve) voorbeelden zijn de “heilige” gezichtstatoeages die volgelingen van de Rama-cult dragen in Indië of de moko-tatoeages van de Maori's in Polynesië – hoe hoger de sociale status, hoe meer tatoeages. Ook de overgangsfasen van kind naar volwassen gingen soms gepaard met tatoeages, welke meestal gepaard gingen met (andere) rituelen.

Tegenwoordig kiezen mensen voor een tatoeage vanuit esthetische, cosmetische, gevoelsmatige, religieuze of magische redenen. Daarnaast zijn er nog steeds subculturen waarin tatoeages meer betekenen – denk hierbij vooral aan criminele organisaties, zoals de beruchte wereldwijd verspreide MS13.

Als je zelf een tatoeage wil, zouden de volgende hersenprocessen best eerst plaatsvinden... Denk na over wat je wilt (in een nuchtere staat is aan te raden). Denk na over waar je het wil (kan een tatoeage op je (toekomstige) werk?). Zoek de juiste artiest (iemand waar je je op je gemak bij voelt, waarmee je kunt praten). Bekijk de studio kritisch (hoe zit het met hygiëne? Is er een autoclaaf voor het steriliseren van naalden?). Vraag naar eerder werk van de artiest (een prent is niet hetzelfde als een afgewerkte tatoeage) en fotomateriaal, en kijk - als het mogelijk is - toe wanneer de artiest aan het werk is of praat met klanten. Maak een duidelijke afspraak (beter vroeger op de dag, vraag naar de prijs,...). Wees voorbereid op pijn (drink geen alcohol want dit verdunt het bloed of neem geen drugs om de pijn te verzachten) en verzorg de (toekomstige) tatoeageplaats goed - bij zonnebrand is het bijvoorbeeld niet mogelijk te tatoeëren omwille van de extra pijn en het overmatig bloeden. Een goede professional zal je helpen met vinden van beste design voor jou, wat bij je karakter past en niet mode- en/of tijdsgebonden is. Hij zal je tonen wat voor- en nadelen zijn van bepaalde plaatsen op het lichaam qua vervorming bij beweging of ouderdom (zo zijn nek, handen en boezem meer gevoelig voor rimpels), naast de te verwachten pijn (ribben en borst geeft een ander gevoel dan arm of schouder).

En als je dan in een shop verzeild raakt, kan je je aan het volgende verwachten. Vóór het zetten van een tatoeage zal de artiest het haar van de huid wegscheren met een chirurgisch scheermesje en desinfecteren. Op deze wijze is de kans op infecties – die een tatoeage kunnen beschadigen – kleiner. De contouren van het gekozen beeld worden met een carbonpapier op de huid gestempeld. Bij “free-hand”-tatoeages zal de artiest een tekening maken op de huid zelf. Wanneer artiest en klant tevreden zijn over het resultaat, gaat de artiest over tot actie.

De klant wordt gevraagd – naargelang de plaats van de tatoeage – een bepaalde zit- of lighouding aan te nemen. De werkruimte is vooraf steriel gemaakt met desinfectiemiddel, de artiest doet latexhandschoenen en een mondkapje aan, de naalden worden uit hun verpakking gehaald en de tatoeëermachine wordt geassembleerd. De klant kijkt toe en dient zich er van te vergewissen dat de naalden uit een onaangebroke verpakking komen en dat de tubes (de metalen of plastic houders waarin de naald glijdt, ook wel “grip” genoemd) eveneens uit een nieuwe verpakking komt. Deze verpakking heeft normaal een kleurcode die aangeeft dat de tube gesteriliseerd is bij stoom en moet een datum hebben aangezien de verpakking als steriel beschouwd wordt tot 6 maanden na sterilisatie. Als er meer tijd verstreken is, moet het materiaal opnieuw in de autoclaaf. De klant dient ook steeds met al zijn vragen over steriliteit bij de artiest terecht kunnen. Bij ontwijkende of geen antwoorden, kan men best een andere shop zoeken, bij onsteriel tatoeëren kan men de gezondheid in gevaar brengen.

Voor het zetten van een tatoeage gebruikt men tegenwoordig een tatoeëermachine. Deze machine, ook wel "tattoo-gun" genoemd, wordt via een clipcord aan een voetpedaal en een voeding verbonden. Het ganse systeem werkt analoog aan een deurbel; men drukt op het voetpedaal en de naalden in de "grip" beginnen op en neer te bewegen en de inkt mee te nemen. Men heeft "liners" om de contouren te zetten en "shaders" om te schaduwen. De naalden gaan tot in de 2^e huidlaag – de lederhuid. Hoe diep de naalden in de huid binnendringen is dus afhankelijk van de plaats op het lichaam, daar de dikte van de huid varieert. De naalden perforeren de huid en de inkt die rondom de naald zit, wordt bij het verwijderen uit de huid achtergelaten en vult dus als het ware het gaatje van de naald op. De huid reageert op de inkt omdat het een onbekende stof is en zal het lichaam beschermen door de inkt in te kapselen. De ingekapselde inkt blijft voor altijd daar vast zitten, waardoor de beelden die op de huid worden gezet ook mooi blijven. Het uittrekken van de huid tijdens de verrichting maakt dat de huid niet tussen de naalden raakt en voor complicaties zorgt. Tijdens de tattooprocedure wordt daarnaast de huid voortdurend zuiver gemaakt.

Eerst zullen normaliter de contouren gezet worden, waarna de inkleuring plaatsvindt. Bij het starten wordt meestal even een klein stukje "getest" zodat de klant bekend wordt met gevoel. Afhankelijk van de grootte van de tatoeage zal de verrichting in een of in meerdere keren afgewerkt worden. Een tatoeage van 10 op 10 cm duurt ongeveer een uur. Drie uren tatoeëren is draaglijk, door de natuurlijke pijnstillers (endorfinen) die vrijkomen. Langer dan drie uren wordt moeilijk voor zowel de klant (de pijn) als de artiest (door het opzwellen van de huid – vormen van oedeem), zodat voor een groter werk meestal verschillende sessies gepland worden. Aangezien stilzitten bij geprikt worden niet natuurlijk is - je hersenen krijgen constant pijnimpulsen met als natuurlijke reactie weg te trekken van de naald en je mag net niet bewegen - gaan de meeste klanten vrij excessief zweten.

Een tatoeage is een oppervlakkige wonde. Je moet ze dan ook schoon houden om een goed resultaat te bekomen. Daarom krijg je na afloop van de sessie plasticfolie bevestigd over de tatoeage. De minuscule gaatjes in de huid staan namelijk nog open als de tatoeage klaar is en is dan ook extreem gevoelig voor infecties. De plasticfolie zorgt voor een barrière tegen vuil en kleeft niet in de wonde, zodat de inkt niet uit de tatoeage wordt gezogen (zoals vroeger bij het gebruik van keukenrol). Het gebruik van de plasticfolie is dus tweeledig: het schoonhouden en een beter resultaat van de tatoeage. Deze moet je minstens 4 uur laten zitten, waarna je ze moet wassen met een Ph-neutrale zeep en lauwwarm water. Je vormt schuim in je handen en wast de tatoeage zorgvuldig (geen washandje of spons), goed afspoelen en droogdeppen met een schone, niet pluizende handdoek of keukenrol. Vervolgens breng je een heel dun laagje wondhelende zalf aan, net voldoende om de tatoeage te masseren. Te veel crème zorgt dat tatoeage te vochtig blijft en makkelijker stof en vuil vasthoudt. Door de meeste tatoeëerders wordt momenteel een bepantanol bevattende crème aanbevolen, omdat die helpt bij snelle genezing zonder de kleuren aan te tasten. Tatoeëerders hebben geen medische opleiding en mogen dus ook geen medicijnen aanbevelen. Ze kunnen wel zaken suggereren van mogelijke hulp bij genezing, gebaseerd op ervaring. Tatoeageartiesten wisselen ervaringen uit en zijn bijna allen zelf ook getatoeëerd. Het zou alleen al in deze context positief zijn als er meer dialoog mogelijk was tussen tatoeëerders en dokters, zodat er ook een medisch verantwoord product aanbevolen kan worden.

De eerste week wordt aanbevolen om de tatoeage vier maal per dag te wassen met Ph-neutrale zeep en in te smeren met bvb. Bepanthe. De 2e week wordt aanbevolen een vochtinbrengende crème te gebruiken. De eerste dagen "zweet" de tatoeage gekleurd wondvocht. Daarom is het wassen ook essentieel, zoniet vormt dit vocht korstjes die - wanneer ze loslaten - de kleur meenemen. Na deze eerste fase verschijnt dunne loszittende huid, te vergelijken bij het vervellen na zonnebrand. Deze huid mag men zeker niet los proberen te krijgen (zoals krabben); ze moet uit zichzelf loskomen. Bij jeukend gevoel kan men best zachtjes slaan op de huid. Na het verdwijnen van deze dunne huid is de tatoeage vrij blinkend, bijna kleurloos en nog steeds kwetsbaar. Het duurt dan nog enige dagen voor ze haar eindkleur aanneemt. Zwarte Tribal-tattoos en rode kleurvlakken duren normaal iets langer vooraleer ze volledig genezen zijn. Tijdens de circa twee weken van het genezingsproces kan men absoluut niet in de zon komen met de tatoeage, niet zwemmen in zee of zwembad, geen bad nemen, geen sauna of jacuzzi bezoeken. Bij gevoelige huid en/of op gevoelige plaatsen op lichaam (bijv. ribben, sleutelbeen, nek) kunnen kleine onderhuidse bloeditstoringen optreden, door de vibratie van de machine. Deze verdwijnen vanzelf na paar dagen en zien er heel anders uit dan een tatoeage die te diep gestoken wordt waardoor de inkt onderhuids uitloopt - de cellen in de derde huidlaag bezitten niet de vereiste eigenschap de inkt in te kapselen.

De laatste jaren worden de tattooinks meer en meer gecontroleerd, dit hoofdzakelijk om mogelijke allergische reacties tegen te gaan. Omdat tatoeëren ook steeds meer in de lift zit, rijzen de al dan niet bonafide producenten van allerhande tattoo'spullen als paddestoelen uit de grond en de materiaalhandel die decennia lang met veel geheimhouding was omgeven lijkt opeens gemeengoed geworden. Ook voor de artiest zelf is het soms moeilijk om de juiste keuze te maken, aangezien een tatoeage toch voor "eeuwig" mooi moet blijven en je natuurlijk ook niet de gezondheid van je klant in gevaar wil brengen met kankerverwekkende kleurstoffen. De meeste artiesten kiezen voor kleuren op plantaardige basis en aangezien de Amerikaanse tattooobusiness (net zoals zoveel andere zaken) extreem strikt gecontroleerd wordt door het voortdurende risico op een rechtszaak wanneer er iets mis gaat, kiezen meer en meer shops voor kleuren uit de U.S. Bij een bezoek aan de tattoo-shop kan je steeds een lijst vragen met de kleuren die officieel getest werden en gehomologeerd zijn. Door de wirwar van regels en de totale chaos qua regelgeving is het evenwel niet altijd duidelijk welke kleuren door wie worden geaccepteerd! Omdat officiële instanties vaak totaal onafhankelijk van de professionals werken, krijg je soms de situatie dat bepaalde kleurenssets als veilig worden gelabeld, maar absoluut niet kleurvast zijn in de huid! Ook werd op Europees niveau gediscussieerd over het verplicht testen van een kleur per individu, wat natuurlijk praktisch onmogelijk is: als je per kleur per tatoeage 1 vierkante centimeter huid moet tatoeëren en vervolgens 1 maand moet wachten om te zien of er een allergische reactie optreedt, gaan potentiële klanten er als snel als wandelende kleurkaarten uit zien, als je weet dat een klein roosje al snel 5 verschillende kleuren heeft....

Het is een feit dat bij een tatoeage, hoeveel voorzorgsmaatregelen men ook neemt er een lichaamsoneigen stof wordt aangebracht onder de huid, wat bij een klein percentage klanten een allergische reactie kan uitlokken. Wanneer er een allergische reactie optreedt, is deze geconcentreerd op de getatoeëerde huid, meestal zelfs in een bepaald kleurgebied - rood is dan de grootste kanshebber. Aangezien er steeds een beperkte zone wordt bewerkt en er bij een eventuele allergische reactie niet wordt verdergewerkt met de betreffende kleur, kan men dit eventueel "wegwerken" of gewoon stoppen. Vooraf wordt ook bij klant geïnformeerd naar aanwezige allergieën. Bij mensen met allergische reacties - anders dan een voedselallergie - is aan te bevelen kleuren te testen of enkel met zwart en grijs tinten te werken. De meeste problemen zijn te vermijden door tijdens het genezingsproces (meestal de eerst 2 weken) absoluut niet in de zon te gaan. De zon speelt een rol aangezien er reacties in de huid afspelen onder invloed van een soort fotosynthetische reactie tussen roodpigment en zonlicht. Wanneer een deel van een tatoeage werd blootgesteld aan zonlicht en een ander deel niet, trad enkel reactie op bij het deel dat in contact stond met zonnestralen.

Piercings

Het woord "piercing" komt uit het Engels en betekent een gaatje in de huid (of een ander lichaamsoppervlak) maken om daardoor een (meestal metalen) voorwerp te steken. Hierbij wordt het voorwerp eveneens een piercing genoemd. Ook oorbellen zijn dus eigenlijk piercings, doch worden niet als zodanig benoemd. Wanneer een gaatje door het kraakbeen van het oor gemaakt wordt, spreekt men evenwel van een traguspiercing.

Net als tatoeages hebben piercings een lange voorgeschiedenis. Ötzi, de ijsman, had een 7-11 mm dikke piercing in het oor. Er worden verwijzingen gedaan naar oorbellen en piercings in het Oude Testament. In India werden neusdoorboringen standaard uitgevoerd vanaf de zestiende eeuw. Tepelpiercings kwamen al in het Westen voor eind negentiende eeuw.

Tegenwoordig zijn (al dan niet zichtbare) piercings zeker terug in opmars. De plaatsen om piercings te laten zetten zijn legio: de tepels, door de tong, door de wenkbrauw of door een neusvleugel, de lip, clitorishoedje, navel, eikel of balzak. Ook de rug, armen, benen en nek zijn tegenwoordig piercingplaatsen.

Meer en meer mensen kiezen tegenwoordig na een piercing voor "stretching": het openrekken van het piercinggaatje. Voordien was dit eerder een onbekend iets in de westerse wereld. Bij volksstammen in het Amazonegebied gebeurde reeds langer een stretching van de onderlip met schotels, bergvolkeren in Azië rekten neusvleugels uit, in Afrika werden oorlellen al decennia lang gerokken. Door steeds dikkere ringen of pluggen in het gaatje te steken, wordt de huid langzaam opengerokken. Het zachte weefsel van de oorlel is hier bijzonder populair; met soms openingen van 10 cm.

Wanneer beslist is waar men een piercing wil, zal de plaats van de piercing eerst ontsmet worden. Voor de mond zal dit gebeuren met een spoelmiddel op alcoholvrije basis. Vervolgens zal de plaats van de piercing gemarkeerd worden. Dit merken is erg belangrijk. Verkeerde plaatsing kan onnodig littekenweefsel vormen of de piercing doen uitgroeien, fatale bloedingen, verlammingen of zenuwbeschadiging veroorzaken. De omringende plaats wordt vastgeklemd met behulp van specifieke tangen die natuurlijk uit een steriele verpakking komen. Een wegwerp-kathedernaald wordt ingebracht en weer verwijderd, waarbij een plastic buisje blijft zitten. Hierin plaatst men het juweel. Bij het uittrekken van het plastic buisje, zit de piercing op zijn plaats. Soms gebruikt men ook een "piercing gun", doch dit is alleen te gebruiken bij de oorlel en enkel toegelaten met wegwerponderdelen die in contact komen met de huid en geeft meer schade aan de huid dan het werken met een naald. Wanneer het juweel op zijn plaats zit, wordt dit gesloten en de piercing-plaats nogmaals ontsmet. Voor genitale piercings kan men best beroep doen op een zeer ervaren piercer, wegens de delicaatheid van deze verrichting.

Net als bij het zetten van een tatoeage is het noodzakelijk dat de omgeving en het gebruikte materiaal steriel is. Het piercingmateriaal zelf is ook belangrijk om complicaties te voorkomen. Chirurgisch staal is het ideale metaal voor piercings. 18k Goud, titanium en platinum zijn eveneens bruikbaar, doch zijn een stuk duurder. Een ander alternatief is niobium, een ruimtevaartmateriaal dat in verschillende kleuren verkrijgbaar is. Zilver, nikkel of koper zijn af te raden voor piercings, door de veel voorkomende allergische reacties - hoofdzakelijk bij zelfs kleine percentages nikkel die in het materiaal verwerkt zitten.

Een piercing is – net als een tatoeage - een wonde en heeft dus verzorging nodig. Als verzorging wordt bij externe piercings aangeraden gedurende een tweetal weken de zone twee maal per dag te wassen met antiseptische zeep, goed na te spoelen, eventueel met een zoutoplossing. Deze oplossing is eventueel zelf te bereiden met een glas warm water en daarin opgelost een theelepel zeezout. Men kan de piercing ook ontsmetten met een niet alcohol houdend helder ontsmettingsstof bijv iets met chloorhexine. Bij interne piercings (lip, tong) moet men mond steeds spoelen met ontsmettend mondwater na roken, drinken (iets anders dan water) of eten en steeds de tanden poetsen. Mensen met slechte tandhygiëne, veel tandsteen of die bij de afspraak voor een interne piercing opdagen zonder tanden gepoetst te hebben wordt afgeraden de piercing uit te voeren.

Bij een normale genezing komt de eerste dagen wat wondvocht vrij en de gepiercte huid kan wat rood en gezwollen zijn - bij tong en lippiercings kan de zone extreem opzwellen. Dit moet na enige dagen verdwijnen. Het advies wordt bij tong- en lippiercings gegeven niets heel warm of pikants te eten, niet te veel melkproducten te gebruiken - zij kunnen immers het speeksel meer klevend maken en er zetten zich makkelijk stoffen vast op piercing juweel wat niet bevorderlijk is voor de hygiëne - en veel ijsgekoelde dranken te drinken. Eventueel kan men op ijslolly's of ijsblokjes zuigen, omdat dit de mogelijke zwelling doet afnemen en lichtjes verdooft.

Een abnormaal genezingsproces is gaande wanneer het wondvocht groengelig is. Dit wijst op een infectie. Als het vocht compleet helder, waterachtig is en het lijkt of het piercinggaatje groter wordt - de huid zich als het ware terugtrekt van de piercing – wijst dit op een allergische reactie. Het eerste geval komt vaak voor bij navels aangezien de klant vaak vergeet de handen te wassen en de navel sowieso een verzamelplaats is voor stof. Men kan eventueel een sterker ontsmettingsmiddel gebruiken, doch moet zeker de piercer raadplegen en eventueel de huisarts. Bij een allergische reactie moet het juweel zo snel mogelijk geruild worden, bij voorkeur door de piercer aangezien het verwisselen van een juweel gecompliceerd kan zijn voor de leek, vooral wanneer huid al gevoelig is! Een allergie kan men vermijden door titanium te gebruiken of plasticsoorten speciaal ontwikkeld voor piercing.

Het genezingsproces kan van een drie a vijf weken (zoals de tong, de binnenste schaamlippen) tot drie a zes maanden (oor, tragus, neus, septum, tepel, navel) duren en zal verschillen van persoon tot persoon. De gemiddelde genezingstijd geeft aan hoe lang weefsel nodig heeft een tunnel te creëren rond piercing, dus hoe lang ze gevoelig is voor infecties. Deze tijden zijn ook een indicatie van de tijd die men best wacht voor men het juweel voor de eerste keer wisselt. Een piercing wordt als genezen beschouwd wanneer een gesloten tunnel gevormd is rond het gaatje, bestaande uit littekenweefsel. Een piercing scheidt gemiddeld 2 weken wondvocht af. Tijdens deze periode moet de klant de piercing minstens 2 maal per dag wassen met antiseptische zeep en in ieder geval moet men steeds handen wassen voor het aanraken van de piercing.

Branden (Branding)

In de tijd van de slavernij werden slaven gebrandmerkt om aan te geven wiens eigendom ze waren, zoals nu nog gebeurt bij veeboeren. Daarnaast werden recidivisten gebrandmerkt om hen makkelijker te herkennen. Branden was ook een vorm van een lijfstraf. Steeds werd een metaal symbool volledig verhit en heel kort tegen de huid geduwd. Vanaf de 17^e eeuw begon het brandmerken van gezichten geleidelijk aan af te nemen.

Tegenwoordig is "branding" eveneens een lichaamsversieringskunst geworden. Soms wordt het toegepast om extreme toewijding aan elkaar te bewijzen, zoals de Amerikaanse Delta Kappa Epsilon studentenvereniging die hun nieuwe schachten branden met een kleine Griekse Delta op hun rug. Voor anderen heeft deze lichaamsversiering een meer persoonlijke reden en sommigen geven er de voorkeur aan – bijvoorbeeld in plaats van een tatoeage – omwille van het lichaamseigen aspect: bij branden wordt er geen vreemde stof in het lijf gebracht. Het uiteindelijke resultaat is een individueel en daardoor uniek genezingsproces. Aangezien het resultaat afhangt van de littekenvorming geeft een melaninerijke zwarte huid een beter resultaat, aangezien de littekens heel duidelijk rozig zijn.

Ook de techniek is sterk geëvolueerd. Zo bestaat er "strike branding". Hier is de keuze tussen single strike en multiple strike makkelijk te maken: bij multiple strike branding krijgt men door een betere evenwaardige verhitting en contact met de huid veel mooiere resultaten. "Cautery branding" en "Electrocautery branding" lijken op elkaar – beide instrumenten lijken op een soort pen die over de huid gaat – waarbij de eerste techniek gebruikt maakt van een zeer heet uiteinde van de pen (te vergelijken met een soldeerbout) en de tweede in plaats van hitte, elektriciteit gebruikt om de huid te versieren. Het zijn beide snelle methoden en worden meer gebruikt voor grotere designs. Ze hebben het voordeel dat ze continue gebruikt kunnen worden, waar dat bij strike branding het metaal steeds opnieuw verhit dient te worden. Het nadeel is dat het zeer pijnlijk is. Ook "Cold branding" komt voor, doch zeer zelden.

Eender welke techniek men gebruikt, het gaat om een verbranding van de huid met het bijhorende infectiegevaar.

Implantaten (Implantation)

Bij implantaten wordt een voorwerp sub- of transdermaal ingebracht bij een persoon. Ze worden aangebracht door medische professionelen of door artiesten – waarbij men de vraag kan stellen of deze laatsten de verrichtingen wel legaal kunnen uitvoeren.

Net als bij piercings kan heel het lichaam een plaats worden voor een implantaat. Een eerste voorbeeld zijn de 3D-implantaten waarbij een voorwerp onder de huid wordt aangebracht voor decoratieve redenen. Zo kan men denken aan hoornimplantaten op het hoofd waarbij Teflon subdermaal wordt aangebracht. Meer extreem zijn de yakuza-parels, waarbij parels aangebracht worden onder de huid van de penisschacht of in de schaamlippen. Bij transdermale implantaten kan men denken aan een plaat of een ringplaatje dat onder de huid wordt aangebracht met een cilinder met schroefdraad die door de huid heen gaat. Op deze schroefdraad kan men dan voorwerpen vastdraaien. In Nederland kan men als enige land legaal een juweel in de oogbal laten zetten door een oogheelkundige.

Kerven (Scarification)

Met een scalpel worden 2 parallelle lijnen getrokken, met minuscule tussenruimte, waarna met de huid tussen deze inkervingen (vaak met gekartelde rand) weghaalt. Net zoals bij branding is het resultaat afhankelijk van littekenvorming. Afhankelijk van wie de procedure uitvoert, krijgt men als advies de korstjes weg te pulken of met ruwe spons weg te wassen. Net zoals bij branding is het moeilijk de balans te vinden tussen veilig genezen en het resultaat niet te verpesten

Amputaties (Amputation)

Dit kan toch wel de meest obscure en omstreden vorm van bodymodification genoemd worden. Mensen maken zich "mooier" door perfect gezonde lichaamsdelen te amputeren, waarbij dit kan gaan om vingerkootjes tot armen, benen, geslachtsdelen. In de meeste landen is het verboden aan dokters om deze procedures uit te voeren, doch mensen worden creatief en binden lichaamsdelen af waardoor deze door gebrek aan bloedtoevoer afsterven of ze orchestreren een ongeval waarbij het niet gewenste lichaamsdeel zo beschadigd wordt dat de arts gedwongen wordt voor amputatie moet kiezen. Op internet worden ervaringen uitgewisseld met het oog op een "mooi" resultaat...

Verder...

Naargelang de vraag van de klant en de bereidheid van de artiest kan men natuurlijk nog verder gaan in het veranderen van het lichaam (inplanten van carnivoortanden, ombouwen tot tijger, ...), doch de vraag of dit nog ethisch te verantwoorden is, begint zich meer en meer op te dringen. De Belgische wetgever tracht de zaken te beheersen en heeft de wereld rond tatoeages en piercings proberen te omkaderen. Het resultaat is het Koninklijk Besluit van 25 november 2005 welke in werking trad op 1 januari 2006. Hier worden de randvoorwaarden, rechten en plichten van de praktiserende artiest en zijn klant bepaald. Doch dit KB vertoont nog eventuele hiaten. Zo staat er geen minimumleeftijd op de verrichting, wat eventueel een risico kan inhouden voor minderjarigen. Het KB bepaalt evenwel dat de klant "moreel, en vooral inzake maturiteit, de verrichting kan ondergaan", wat een gedeeltelijke bescherming biedt. Ook andere randvoorwaarden verkeren nog in een grijze zone. Het Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO) pleit dan ook voor verdere regelgeving en verduidelijking.

Joris Corthout
Psycholoog